

UZASADNIENIE

Powód J. G. w pozwie skierowanym przeciwko D. T. zażądał ochrony dóbr osobistych poprzez: oddalenie oskarżeń pozwanej skierowanych przeciwko powodowi jako bezzasadnych i bezpodstawnych, niepopartych dowodami i uznanie ich za niewyczerpujących znamion uporczywego dręczenia – mobbingu; uznanie oskarżeń pozwanej względem powoda za działania umyślne, obiektywnie obraźliwe, wyczerpujące znamiona przestępstwa z art. 212 k.k. zniesławienia przez pomówienie. Poza tym powód domagał się zabezpieczenia powództwa poprzez zawieszenie działań komisji antymobbingowej wynikającej z wewnątrzszkolnej procedury nr 58 na czas postępowania i wydania werdyktu końcowego oraz połączenia przedmiotowej sprawy ze sprawą wszczętą przez powoda w dniu 3 lipca 2019 r.

W uzasadnieniu powód podał, że jest pracownikiem pedagogicznym zatrudnionym w specjalnym Ośrodku Szkolno – (...) w D., z długoletnim stażem pracy. Jest najemcą pracowniczego mieszkania na terenie Ośrodka, w którym mieszka wraz z pełnoletnim synem. Od 2017 r. w mieszkaniu sąsiednim zamieszkała pozwana wraz z 11 – letnim synem. W dniu 25 czerwca 2019 r. powód otrzymał pismo pozwanej z 14 czerwca 2019 r., z którego wynika, że został oskarżony o dręczenie psychiczne i mobbing. Otrzymał również kserokopię wewnętrznej procedury dotyczącej przeciwdziałania mobbingowi. Powód w piśmie z 29 czerwca 2019 r. odniósł się do stawianych mu zarzutów, uznając je za bezpodstawne. Podał, że syn pozwanej wielokrotnie niewłaściwie zachowywał się w stosunku do zwierząt (kur), dlatego grzecznie zwracał pozwanej na to uwagę. Nie widział natomiast potrzeby prowadzenia mediacji ani procedury antymobbingowej. Podkreślił, że po bezprawnym zainstalowaniu monitoringu przez pozwaną we wspólnej przestrzeni publicznej i monitorowania mieszkania zakładowego, złożył pozew przeciwko D. T. o ochronę dóbr osobistych, prawa do prywatności i wizerunku osobistego. Powód odmówił udziału w procedurze antymobbingowej wszczętej na podstawie procedury przeciwdziałania dyskryminacji, molestowaniu, mobbingowi nr 58.

Ostatecznie powód precyzując żądanie wniósł o ochronę dobrego imienia oraz usunięcie skutków jego naruszeń poprzez uznanie oskarżeń pozwanej zawartych w piśmie z 14 czerwca 2019 r. za bezpodstawne i nieznajdujące poparcia w dowodach i niewyczerpujące znamion uporczywego dręczenia czy mobbingu oraz zobowiązanie pozwanej do złożenia do rąk dyrektora Specjalnego Ośrodka Szkolno (...) i członków komisji antymobbingowej, w tym B. P. (1), oświadczenia (w terminie siedmiu dni od daty uprawomocnienia się wyroku), że nie dopuścił się w stosunku do pozwanej uporczywego dręczenia i mobbingu. Pozwana winna poinformować powoda listem poleconym wraz z dowodem doręczenia i odpisem oświadczenia o doręczeniu go osobom wyżej wskazanym (k. 84).

Pozwana D. T. powództwa nie uznała i wniosła o jego oddalenie (k. 48, 99). Jako wniosek ewentualny podniosła zarzut braku drogi sądowej w kwestii żądania oceny zachowań pozwanej na tle art. 212 k.k., zawieszenia działania wewnątrzszkolnej komisji antydopingowej oraz połączenia niniejszej sprawy z inną, dotyczącą ochrony dóbr osobistych, toczącą się przed Sądem Rejonowym w Zambrowie. Wniosła także o oddalenie powództwa po jego sprecyzowaniu przez powoda.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

Powód i pozwana są nauczycielami zatrudnionymi w Specjalnym Ośrodku Szkolno – (...) w D. koło Z.. Powód jest nauczycielem religii, pozwana uczy języka angielskiego.

W 2017 r. pozwana zamieszkała w mieszkaniu służbowym na terenie Ośrodka wraz z małoletnim synem. Powód mieszkał tam już wcześniej wraz z synem A. G. od 2007 r. Na tle zamieszkiwania w jednym budynku (w którym znajdują się oba mieszkania), jak również na tle zawodowym między stronami zaczęło dochodzić do konfliktów. Pozwana czuła się pouczana i dyskredytowana przez powoda w kwestiach wychowywania syna, jak również co do sposobu prowadzenia zajęć szkolnych, zwłaszcza, że dochodziło do tego w obecności jej syna i uczniów. Powód miał pretensje o scysje między pozwaną a jej byłym mężem, który nachodził żonę. Miały wówczas miejsce interwencje policji.

Wielość drobnych scysji i konfliktów spowodowała, że pozwana w czerwcu 2019 r. za zgodą dyrektora Ośrodka zainstalowała dwie kamery monitoringu. Okoliczność ta stała się przedmiotem powództwa wytoczonego przez J. G. i A. G. przeciwko D. T. o ochronę dóbr osobistych. Sprawa ta wniesiona do Sadu Rejonowego w Zambrowie została przekazana według właściwości Sądowi Okręgowemu w Łomży (sygn. I C 483/19) i zakończona wyrokiem oddalającym powództwo z 30 grudnia 2019 r.

Pozwana czuła się dręczona przez powoda, który jej zdaniem nie chciał rozmawiać na temat nieporozumień między nimi. Z prośbą o mediację zwróciła się do dyrektora Ośrodka (...). Na jej prośbę 14 czerwca 2019 r. napisała pismo z wnioskiem o mediację. Opisała w nim problemy w komunikacji z powodem dotyczące kwestii służbowych i prywatnych. Dotyczyły one żądania wpisywania do dziennika lekcyjnego cyklicznych wyjść uczennicy wykonującej samodzielnie cewnikowanie w określonych odstępach czasowych. Mimo ustalenia z dyrekcją, że taki wpis nie jest konieczny, powód dalej naciskał w ostrej formie. W czerwcu 2018 r. pozwana została pouczona przez powoda w ostrej formie w obecności uczniów o brakach w kulturze osobistej w związku z zaplanowanym wyjściem klasy w czasie lekcji religii.

Powódka opisała też kwestie związane z zamieszkiwaniem w mieszkaniu służbowym, w tym pretensjach o trzaskanie drzwiami oraz zarzutem postawionym synowi pozwanej o przebicie opony w jego samochodzie dużą igłą. Pozwana była też wyśmiewana w obecności syna, a powód kwestionował jej kompetencje wychowawcze. W związku z powyższym prosiła dyrektorkę o rozmowę mediacyjną w celu poprawy stosunków sąsiedzkich.

K. B. poprosiła powoda o rozmowę i zapoznała go z pismem pozwanej. Zaproponowała rozmowę stron z jej udziałem. Powód początkowo zgodził się na tę propozycję. Jednak następnego dnia odmówił i oświadczył, że wszczyna postępowania sądowe.

W tej sytuacji dyrektor Ośrodka w dniu 27 czerwca 2019 r. wszczęła procedurę antymobbingową, uregulowaną w zarządzeniu wewnętrznym nr 58, o czym powiadomiła powoda (k. 20). Powołana na tej podstawie komisja wyznaczyła posiedzenie na 10 lipca 2019 r.

Powód w dniu 28 czerwca 2019 r. złożył pismo, w którym zarzuty pozwanej ocenił jako pomówienia. Zażądał też odstąpienia lub zawieszenia działań wynikających z procedury nr 58 do czasu rozpoznania jego zawiadomienia złożonego do Prokuratora Rejonowego w Zambrowie o możliwości niedopełnienia obowiązków służbowych, przekroczenia uprawnień, mataczenia i działania na szkodę osób trzecich, jak również zniesławienia przez pomówienie z art. 212 k.k. Jego zdaniem pismo pozwanej przykrywało fakt bezprawnego założenia przez nią monitoringu w przestrzeni mieszkań pracowniczych. Poza tym celem działania pozwanej jest doprowadzenie go do zawieszenia w obowiązkach pracowniczych, a następnie zwolnienia z pracy i zmuszenia do opuszczenia mieszkania pracowniczego. W dniu 6 lipca 2019 r. powód wystąpił z pozwem o ochronę dóbr osobistych w związku z założeniem monitoringu. Sprawa ta toczyła się przed Sądem Okręgowym w Łomży, sygn. I C 483/19 i zakończyła oddaleniem powództwa.

Pierwsze posiedzenie komisji antymobbingowej miało miejsce w dniu 10 lipca 2019 r. Pozwana nie była na nim obecna, gdyż wyjechała na wakacje w okresie od 26 czerwca do 13 lipca 2019 r. Przez to zawiadomienie o posiedzeniu dotarło do niej dopiero 15 lipca 2019 r. Powód przed posiedzeniem komisji dostarczył pismo datowane na 9 lipca 2019 r. (k. 62 – 69), w którym przedstawił własną wersję wydarzeń. Nie uczestniczył jednak w posiedzeniu, gdyż przyjął założenie, że będzie wypowiadał się wyłącznie w formie pisemnej. Drugie posiedzenie komisji miało miejsce 21 sierpnia 2019 r. Po wysłuchaniu pozwanej i analizie pozostałych materiałów, komisja nie stwierdziła znamion mobbingu w zachowaniu powoda w stosunku do powódki w miejscu pracy (k. 58, 85). Pozwana wypowiedziała się na temat czynności podjętych przez komisję w piśmie z 13 października 2019 r. (k. 70 – 77).

Powód złożył do Komendy Powiatowej Policji w Z. zawiadomienie w kwestii złośliwego niepokojenia przez D. T., tj. czynu z art. 107 k.w. Wniosek ten 30 października 2019 r. został przesłany do Sadu Rejonowego w Zambrowie (k. 92). Według pozwanej powód miał pretensje o szczekanie jej psa rasy labrador.

Z zeznań świadków K. B. i K. K. (dyrektor i zastępczyni dyrektora (...) w D.) wynika, że między stronami dochodziło do konfliktów w kwestiach wskazywanych przez obie strony, a konflikt dalej narasta. Sposób funkcjonowania powoda powoduje, że inni nauczyciele też nie chcą z nim współpracować. K. B. podała też przyczyny dla których zdecydowała się przeprowadzić procedurę antymobbingową. Sąd dał wiarę obu świadkom.

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie: dokumentów i kopii dokumentów (k. 12 – 16, 58, 59, 85), pism kierowanych do i przez powoda (k. 17 – 19, 20, 22 – 23, 26, 27, 28, 30 – 35, 57, 61, 62 – 69, 92), pism kierowanych do i przez pozwaną (k. 9 – 11, 51 – 53, 70 – 77), zeznań świadków: K. B. (k. 96 odwrot – 97 wraz z nagraniem), K. K. (k. 97 odwrot – 98 wraz z nagraniem), wyjaśnień i zeznań powoda wraz z nagraniami (k. 79, 98), wyjaśnień i zeznań pozwanej wraz z nagraniami (k. 79 odwrot – 80, 98 odwrot – 99).

Żądania powoda skierowane przeciwko pozwanej należało rozważać na tle art. 23 i 24 k.c. Art. 23 k.c. zawiera przykładowy katalog dóbr osobistych pozostających pod ochroną prawa cywilnego. Należą do niego w szczególności: zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna i wynalazcza. Natomiast art. 24 k.c. reguluje kwestię roszczeń osoby, której dobra osobiste zostały naruszone lub zagrożone. Ten czyje dobro osobiste zostało zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności, ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

W niniejszej sprawie należało przyjąć, że powód domagał się ochrony na zasadach ogólnych z art. 23 k.c., 24 k.c. w zw. z art. 198 k.p.c. Rozstrzygając o zasadności jego żądań Sąd zobowiązany był ustalić czy doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda, a jeżeli tak to jakich, czy działanie prowadzące do naruszenia dóbr osobistych miało charakter bezprawny, czy pozwana jest podmiotem ponoszącym odpowiedzialność za naruszenie tych dóbr (por. wyrok Sądu Najwyższego z 19 grudnia 2002 r., sygn. II CKN 167/01).

Art. 23 k.c. zawiera otwarty katalog dóbr osobistych pozostających pod ochroną prawa cywilnego. Należą do niego w szczególności: zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna i wynalazcza. Natomiast art. 24 k.c. reguluje kwestię roszczeń osoby, której dobra osobiste zostały naruszone lub zagrożone. Ten czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności, ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Przepis art. 24 k.c. wymienia przesłanki i środki sądowej ochrony dóbr osobistych, które muszą być spełnione łącznie, a są to: 1) istnienie dobra osobistego, 2) zagrożenie lub naruszenie tego dobra, 3) bezprawność zagrożenia lub naruszenia. Regulacja tego przepisu zawiera domniemanie bezprawności działania sprawcy, zaś ten może zwolnić się z odpowiedzialności gdy wykaże, że jego działanie nie było bezprawne. Oznacza to, że rozpoznając sprawę w przedmiocie ochrony dóbr osobistych sąd powinien najpierw ustalić, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, a dopiero w przypadku pozytywnej odpowiedzi ustalić, czy działanie pozwanego nie było bezprawne, jeżeli taki zarzut został podniesiony. Dowód, że dobro osobiste zostało zagrożone lub naruszone, ciąży na osobie poszukującej ochrony prawnej.

Godność, cześć, dobre imię to jedne z podstawowych dóbr osobistych podlegających ochronie prawa cywilnego. Dotyczą one sfery osobowości, która konkretyzuje się w poczuciu własnej wartości człowieka i oczekiwaniu szacunku ze strony innych ludzi. Naruszenie tych dóbr polega z reguły na ublżeniu komuś lub obraźliwym zachowaniu wobec niego, obrażeniu kogoś, upokorzeniu, narażeniu na pośmiewisko, przedstawieniu w niekorzystnym

świetle, ośmieszeniu, przypisaniu negatywnego działania, pejoratywnego określenia czy nazwania kogoś. Bezprawne jest każde działanie naruszające dobro osobiste, jeżeli nie zachodzi żadna ze szczególnych okoliczności usprawiedliwiających takie działanie i wyłączających bezprawność - działanie w ramach porządku prawnego, wykonywanie prawa podmiotowego, zgoda pokrzywdzonego, działanie w obronie uzasadnionego interesu. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 24 października 2018 r., sygn. I ACa 555/18, Legalis nr 1880247).

W rozważanym stanie faktycznym nie można mówić o naruszeniu dóbr osobistych powoda, w szczególności jego godności poprzez złożenie przez pozwaną pisma z 14 czerwca 2019 r. do Dyrektora Specjalnego Ośrodka Szkolno – (...) w D. o przeprowadzenie mediacji, ani tym bardziej o bezprawności jej działania. Fakt sytuacji konfliktowych między stronami był niewątpliwym tak na gruncie prywatnym jak i służbowym. Działanie pozwanej nakierowane na poprawę relacji należało uznać za racjonalne i usprawiedliwione. Odmowa mediacji ze strony powoda doprowadziła do wszczęcia postępowania antymobbingowego, o które pozwana nie wniosowała. Dyrektor Ośrodka (...) uznała natomiast tę formę działania, jako umożliwiającą rozpoznanie zapalnych problemów z udziałem obojga zainteresowanych.

Zarówno wniosek pozwanej o mediację, jak również wszczęte postępowanie antymobbingowe przez Dyrektora Ośrodka nie uchybiły godności powoda. Wręcz przeciwnie, wskazują na próbę rozwiązania problemów w sposób zgodny z prawem, bez naruszania niczyjego dobrego imienia.

W szczególności nie narusza godności i dobrego imienia powoda sposób opisanie sytuacji konfliktowych przez pozwaną w piśmie z 14 czerwca 2019 r. Pozwana przedstawiła zdarzenia konfliktowe w sposób rzeczowy, uczyniła to w formie językowo umiarkowanej, bez nacechowania emocjonalnego. Pozwana, tak jak i powód są uprawnieni do korzystania z prawnych form ochrony i nie można jej czynić zarzutu, że z takich postanowiła skorzystać. Nie było potrzeby rozważania w niniejszym postępowaniu problemów związanych z założeniem przez pozwaną monitoringu w przestrzeni wspólnej mieszkania pracowniczego, gdyż kwestie te były przedmiotem rozstrzygnięcia w sprawie sygn. I C 483/19 Sądu Okręgowego w Łomży, zakończonej nieprawomocnym wyrokiem z 30 grudnia 2019 r., oddalającym powództwo.

Podkreślić trzeba, że postępowanie prowadzone przez komisję antymobbingową zakończyło się dla powoda pomyślnie. Komisja nie stwierdziła znamion mobbingu w zachowaniu powoda w stosunku do pozwanej w miejscu pracy, czemu ostatecznie dała wyraz w piśmie z 30 października 2019 r. (k. 85).

Komisja nie zajmowała się natomiast sporami na gruncie prywatnym. Nie ma więc żadnej podstawy ani potrzeby, żeby zobowiązywać pozwaną do odwoływania przez pozwaną twierdzeń o mobbingu.

Dodać należy, że z zeznań świadków K. B. i K. K. wynika, że powód domagał się od pozwanej wpisów dzienniku lekcyjnym o zwalnianiu uczennicy z lekcji w celu samodzielnego cewnikowania się i drażył ten temat, mimo że ustalono, iż takie wpisy nie są potrzebne.

W kwestii wyjścia z dziećmi na wycieczkę, powód miał pretensje, że pozwana przyszła po dzieci w trakcie lekcji religii nie informując go o tym uprzednio. Przyznał, że jego wypowiedź była emocjonalna, ale nie obraźliwa. Poza tym było to w trakcie przerwy. Pozwana wskazywała, że wycieczki są planowane dużo wcześniej, są informacje na tablicy ogłoszeń. Poczuli się poniżeni stwierdzeniem wobec dzieci, że kultura wymaga uprzedniego poproszenia o zgodę. Pozwana ostatecznie przyznała, że mogła nieco wcześniej uprzedzić powoda o wycieczce. Reasumując: obie strony nie zachowały się do końca właściwie. Pozwana mogła wspomnieć wcześniej o wycieczce, powód nie powinien zaś wyrażać wobec dzieci ocen negatywnych w stosunku do niej jako nauczycielki. Niemniej jednak nie można mówić, aby te niezręczności skutkowały aż naruszeniem dóbr osobistych powoda, w sposób wymagający interwencji sądowej.

Jeżeli chodzi o spory prywatne, to powód skierował do organów ścigania o zniesławienie go przez pozwaną (k. 22), a także pozostawianie psów bez opieki (k. 57). Z kolei pozwana zawiadomiła policję o pomówienie syna o przebicie opony w samochodzie powoda (k. 99). Postępowania te nie zakończyły się jeszcze. Niemniej korzystanie przez strony

z uprawnień do domagania się ochrony przez organy do tego przewidziane nie stanowi samodzielnie o naruszeniu dóbr osobistych.

Sąd oddalił wnioski o przesłuchanie członków komisji antymobbingowej B. P. (2) i B. B., uznając, że sposób i efekty działania komisji zostały ustalone na podstawie dokumentów, a wzywanie świadków przedłuży jedynie postępowanie.

W tym stanie rzeczy na podstawie art. 24 §1 k.c. w zw. z art. 23 k.c. a contrario Sąd orzekł jak w sentencji i oddalił powództwo.

Konsekwencją powyższego było rozstrzygnięcie o kosztach powzięte stosownie do art. 98 k.p.c.